יום ד', י"ז במנחם אב תשס"ד (04 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **י"ז באב**, 75 שנה לתחילת **מאורעות הדמים של שנת תרפ"ט** (1929-5689), שבהן נהרגו 59 יהודים בעיר **חברון**, ובכלל בארץ – 113 יהודים. כתוצאה מכך, נעקר היישוב היהודי מחברון (אחת מ- 4 ערי הקודש בארץ, שהן ירושלים, חברון, טבריה וצפת), והוא עבר לירושלים. היישוב התחדש בחברון רק לאחר מלחמת ששת הימים. [ספר המאה]

נושא זכויות התפילה של היהודים ליד הכותל המערבי היתה מן השאלות הרגישות ביותר ביחסי ערבים ויהודים בירושלים ובארץ-ישראל, ומוקד לחיכוכים רבים. הרחבה המרוצפת שבחזית הכותל המערבי ("אל-בוראק"), שבו קיימו היהודים את תפילותיהם, היתה שייכת להקדש המוסלמי והיא שימשה מוקד המחלוקת. השאלה הזאת העסיקה את יצחק בן-צבי מאז ימיו הראשונים בירושלים, ובייחוד בזמן ששימש סגן יושב-ראש הוועד הלאומי. עם תחילת שלטון המנדט הבריטי בארץ-ישראל התחייב הוועד לשמור על הסטטוס-קוו בענייני דת והמקומות הקדושים. בעניין הכותל פירש כל צד את ההבטחה הזו על פי צרכיו, ובשנות העשרים אירעו כמה תקריות ברחבת הכותל סביב שאלת זכויות התפילה של היהודים. החמורה שבהן אירעה בעיצומו של יום הכיפורים תרפ"ט [24 בספטמבר **1928**] והיא הסתיימה בהתנגשות בין המשטרה למתפללים יהודים. עקב החשיבות הדתית הרבה של אזור הר הבית בעיני המוסלמים, יכלו המופתי חאג' אמין אל-חוסייני והמועצה המוסלמית העליונה שעמד בראשה, לנצל את האירועים האלו להסתה נגד הציונות בטענה שהציונים מבקשים לפגוע במקומות הקדושים לאסלם. במהלך 1929 הלכה וגברה המתיחות סביב הכותל. המוסלמים ביצעו פעולות מתגרות באזור הכותל, השמיעו קריאות מואזין בעת תפילות היהודים ופתחו מעבר להולכי רגל באחד מן הקירות הניצבים לכותל. בתגובה הוקמו במגזר היהודי ועדים למען הכותל, וקראו למוסדות הלאומיים לפעול פעולה תקיפה בעניין הכותל. ככל שקרב מועד יום הכיפורים תר"ץ [אוקטובר 1929] כך גבר המתח בירושלים סביב שאלת הכותל. סדרה של הפגנות ותקריות מקומיות בין יהודים לערבים בירושלים החלו ב**תשעה באב** ובהמשכן נדקר צעיר יהודי שמת מפצעיו. בלוויה שהתקיימה למחרת, ב**ט"ו באב**, נתחוללו התנגשויות בין מקצת המשתתפים ובין המשטרה. המצב בירושלים עמד על סף התפוצצות. **באותם ימים שהתה רוב ההנהלה הציונית והנהגת היישוב בקונגרס הציוני בציריך**. בארץ נשארה הנהלה מצומצמת. ביום חמישי, **ט"ז באב**, על רקע המתיחות הגואה בירושלים ולקראת תפילות יום הששי של המוסלמים, קיים מ"מ של הנציב העליון, **סר הארי לוק**, פגישות עם נציגי המוסדות הערביים והיהודיים ובהן השתתף גם בן-צבי שחזר יום קודם לכן מהקונגרס בציריך. לוק הבטיח לנציגים היהודים שהמצב בטוח וששהממשלה נקטה את כל האמצעים הנדרשים למנוע התפרצויות ביום המחרת. באותו היום נתקיימה גם פגישה משותפת של נציגים יהודים וערבים בביתו של לוק, שבה השתדל לוק להביאם להסכמה בדבר צעדים משותפים להרגעת הרוחות. "נראה לי שהראיון עם הערבים עשוי לקדם את עניין השקטת הרוחות", רשם בן-צבי בפנקסו לאחר הפגישה. למחרת כתב בן-צבי אל הוועד הפועל של ההסתדרות, ותיאר את הפגישות עם לוק ועם הנציגים הערבים, והביע את אמונתו כי קיומן יביא להפגת המתח. אלא שתקוותן של בן-צבי נכזבה. בו ביום, **י"ז באב**, התגלגלו תפילות יום הששי של המוסלמים בהר הבית למהומות קשות שבמהלכן ניסו הערבים לפרוץ לשכונות היהודיות בעיר החדשה. קבוצות גדולות של ערבים תקפו את כל שכונות הספר היהודיות בירושלים. [http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=1798]

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', י"ז במנחם אב תשס"ד (04 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

{ההמשך, בע"ה, מחר... – תרתי משמע!}

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל